

AFRIT

Hrunamannahreppur
Ágúst Kr. Björnsson
Flúðum félagsheimili
845 Flúðir

UST

Umhverfisstofnun

Environment and Food Agency of Iceland

.. Suðurlandsbraut 24
IS - 108 Reykjavík, Ísland

t. (+354) 591 2000

Fax (+354) 591 2010

umhverfisstofnun@ust.is

www.umhverfisstofnun.is

Umhverfisstofnun
Ab. <u>20A</u>
15 APR. 2003
<u>54.23</u>
Tilv. <u>UST/200303.00216</u>

15. apríl 2003

Tilvísun: UST20030300216/6á

Efni: Tillaga að deiliskipulagi í Kerlingafjöllum

Vísað er til erindis sveitarstjórnar Hrunamannahrepps, dags. 24. mars sl., þar sem óskað er eftir umsögn og afstöðu Umhverfisstofnunar um ofangreinda tillögu, og hvort hún sé í samræmi við skipulag miðhálandisins. Í tillögunni er gert ráð fyrir tólf nýjum gistiskálum, þjónustuhúsi fyrir tjaldsvæði og þjónustumiðstöð fyrir almenna ferðamenn. Jafnframt er áformað að reisa útípalla vegna veitingasölu, nýja rotþró vegna aukinnar fráveitu og hlið við afleggjara að svefnskálastæði.

Umhverfisstofnun gerir eftirfarandi athugasemdir við tillöguna.

Samræmi við skipulag miðhálandis

Umhverfisstofnun bendir á að það er hlutverk samvinnunefndar miðhálandisins að meta hvort skipulagstillögur séu í samræmi við staðfest svæðisskipulag miðhálandisins, sbr. 12. gr. skipulags- og byggingalaga nr. 73/1997.

Í svæðisskipulagi miðhálandisins er umrætt svæði skilgreint sem skálasvæði, sem eru „[...] staðir í góðu vegasambandi en þjónusta er minni en á hálandismiðstöðvum. Gistiskálar sem þjóna breiðum hópi ferðamanna, þar á meðal veiðimönnum, göngufólki og hestamönnum en mörg þessara húsa eru jafnframt gangnamannahús.“ (Miðhálandi Íslands – svæðisskipulag 2015, bls. 83).

Á skálasvæðum er því sjaldnast boðið upp á gistingu í herbergjum, en frekar boðið upp á svefnpokapláss í stærri skálum. Þar er sjaldnast matsala, verslun eða bensínsala og ekki einhlítt að þar sé veitt þjónusta allt árið. Um matsölu, verslun og sölu á eldsneyti kemur fram að hún fari jafnan fram á jaðarmiðstöðvum, en eftir atvikum á hálandismiðstöðvum. Ekki er minnst á skálasvæði í því sambandi. Jafnframt má telja að að sá fjöldi húsa sem áformað er að reisa í Kerlingafjöllum sé ekki samræmi við ofangreinda skilgreiningu á skálasvæðum.

Umhverfisstofnun telur að sú uppbygging sem áformuð er skv. skipulagstillögunni sé ekki í samræmi við ofangreinda umfjöllun um skálasvæði. Þau markmið Fannaborgar um „að aðstaðan í Ásgarði í Kerlingafjöllum verði miðstöð útivistar og ferðaþjónustu á Kili“ (greinargerð með deiliskipulagi) og það þjónustustig sem verður á svæðinu má frekar teljast einkennandi fyrir s.k. jaðarmiðstöðvar, sem skilgreindar eru í svæðisskipulagi miðhálandisins. Einnig er ljóst að hér er um talsverða viðbót við núverandi byggð að ræða sem mun breyta ásýnd svæðisins umtalsvert. Stofnunin telur því umhugsunarvert hvort ekki sé fremur við hæfi að reisa færri og stærri byggingar en að reisa marga litla skála. Með því móti mætti bæta við

nauðsynlegum gistirýmum, án jafn stórtækra breytinga á ásýnd svæðisins og núverandi tillaga mun hafa í för með sér. Jafnframt má telja að mögulegt væri að viðhalda sama þjónustustigi á svæðinu í núverandi aðalbyggingu, með e.k. betrubótum, í stað þess að ráðast í byggingu nýrrar miðstöðvar á öðrum stað á svæðinu (Skáli C).

Svæði á náttúruminjaskrá

Kerlingafjöll eru á náttúruminjaskrá (nr. 738). Um svæðið segir í náttúruminjaskrá:

***Kerlingafjöll, Árnassýslu.** (1) Fjallaklasi milli Kerlingaröldu og Rauðkolla að sunnan og Skeljafells, Ásgarðsfjalls og Þverfells að norðan. Að vestan liggja mörkin um Bringur, en að austan um Kisubotna og Mosdal. (2) Stórbrotið og litríkt landslag, mikill jarðhiti. Vinsælt útivistarsvæði.*

Athafnasvæði Fannaborgar er utan umrædds svæðis og mun því ekki hafa bein áhrif á það. Þó er ljóst að með þeirri uppbyggingu sem áformuð er í Ásgarði er stefnt að talsverðri fjölgun ferðamanna á svæðinu. Því mun umferð um viðkvæm svæði Kerlingafjalla aukast talsvert, ef þessi markmið ganga eftir. Umhverfisstofnun telur brýnt að forsvarsmenn ferðaþjónustunnar í Ásgarði taki mið af ágangspoli náttúrunnar við þessa uppbyggingu, og tryggi að öll aðstaða og umgengni miði að því að aukinn straumur ferðamanna skaði ekki svæði á náttúruminjaskrá. Stofnunin fagnar því að staðið hafi verið að kortlagningu göngu- og reiðleiða við gerð þessa skipulags. Hér er um mikilvægt verk að ræða í þeirri viðleitni að stýra umferð um Kerlingafjöll og minnka þannig álag á viðkvæm svæði.

Aðrar athugasemdir

Aðgengi almennings

Á deiliskipulagstillögunni er m.a. gert ráð fyrir hliði, sem mun loka af aðalskálavæði Ásgarðs.

Samkvæmt svæðisskipulagi miðhálandisins eru almannanot og öryggi grundvallarþættir á þjónustustöðum og því brýnt að miðstöðvar, skálar og sæluhús séu opin öllum, a.m.k. að hluta, vegna öryggissjónarmiða. Stofnunin telur að með því að loka af svæðinu sé gengið þvert á þessi sjónarmið.

Fjarlægð frá ám og vötnum

Út frá þeim gögnum sem Umhverfisstofnun bærust vegna þessarar fyrirspurnar er ekki hægt að ráða í hver fjarlægð fyrirhugaðra mannvirkja er frá Ásgarðsá.

Umhverfisstofnun bendir á að í skipulagsreglugerð nr. 400/1998 er kveðið á um að ekki skuli reisa mannvirki nær ám og vötnum en fimmtíu metra. Í III. kafla laga nr 44/1999 um náttúruvernd, þar sem fjallað er um almannarétt, umgengni og útivist. Þar kemur fram að tryggja skuli aðgengi almennings m.a. meðfram ströndum og vötnum. Umhverfisstofnun telur því að sú fimmtíu metra fjarlægð sem kveðið er á um í skipulagsreglugerð sé algjört lágmark og að á útivistarsvæðum sé viðeigandi að fjarlægðin sé a.m.k. eitthundrað metrar.

Niðurstaða

Umhverfisstofnun telur að tillaga að deiliskipulagi í Kerlingafjöllum sé ekki í samræmi við svæðisskipulag Miðhálandis Íslands og bendir á að hægt væri að viðhalda sama þjónustustigi og fullnægja gistirýmisþörf með öðrum hætti, t.d. stærri og færri skálum, sem hefði minni áhrif á ásýnd svæðisins.

Fyrirhuguð uppbygging mun ekki hafa bein áhrif á þau svæði Kerlingafjalla sem eru á náttúruminjaskrá en stofnunin leggur þó ríka áherslu á að gerðar verði fullnægjandi ráðstafanir til að tryggja að svæði á náttúruminjaskrá spillist ekki með aukinni umferð um svæðið.

Virðingarfyllt,

Helgi Jónsson
Forstöðumaður framkvæmda og eftirlitssviðs

Ólafur Arnason
Sérfræðingur